

igualtats
CON
NEC
TA
DES

Interseccionalitat
a les polítiques
públiques locals

Reflexions per
elaborar plans,
programes i projectes
amb perspectiva
interseccional

www.igualtatsconnect.cat

La interseccionalitat és una manera de mirar i d'entendre les desigualtats, que va més enllà de la classificació de les persones segons una de les característiques que les representen. I és que les realitats i les necessitats de les persones estan condicionades per la seva posició en relació amb diferents eixos de desigualtat:

- Classe social
- Diversitat funcional / Discapacitat
- Edat / Cicles de vida
- Orientació sexual i identitat de gènere
- Origen / Migració
- Racialització
- Religió / Creences
- Sexe / Gènere
- Altres, dependent del context

La perspectiva interseccional és una proposta per evitar simplificacions, biaixos i exclusions, perquè permet fer visibles, analitzar i abordar situacions de desigualtat d'una manera més integral, tenint en compte que els eixos de desigualtat actuen de forma interrelacionada. És una mirada que ens ajuda a entendre millor les persones, les necessitats i els problemes per tal de buscar solucions més adients.

Aquest document és un resum de la **“Guia per incorporar la interseccionalitat a les polítiques locals”** (<http://igualtatsconnect.cat/guia-recursos/>). És una eina complementària a les diferents fases del cicle de la gestió de projectes que ens pot ajudar a incorporar la perspectiva interseccional en la participació, la comunicació, la detecció i la planificació de plans, programes i projectes. Per tant, es proposa consultar aquest material per valorar si s'està tenint en compte la mirada interseccional en cadascuna de les fases.

Per tal de reflexionar sobre les consideracions que apareixen en aquest resum, cal tenir coneixements d'interseccionalitat. És per això que es recomana llegir el text sencer de la Guia, on aquestes indicacions es troben més desenvolupades i s'acompanyen d'experiències portades a terme en administracions locals.

Comunicació

La mirada interseccional ens ha de permetre representar i interpel·lar les realitats diverses de la població, a partir de formes de comunicació més eficients i inclusives. Per aconseguir-ho, podem reflexionar sobre els temes següents:

La comunicació és inclusiva i considera la diversitat de la població?

Els materials gràfics representen la diversitat de la ciutadania?

Qui es pot identificar amb les persones que hi apareixen i qui no?

Hi apareixen persones de grups socials relacionats amb algun eix de desigualtat? Com estan representades? Es reforcen o es trenquen estereotips?

Es fan servir imatges de persones d'aquests grups en contextos normalitzats (per exemple, als materials de difusió d'una activitat de promoció de la salut, hi apareix la imatge d'una persona racialitzada; o, a la difusió d'un equipament, hi apareix una persona amb mobilitat reduïda)?

El llenguatge utilitzat és inclusiu i adequat perquè arribi al màxim de persones?

Es fa servir un llenguatge precís que eviti estereotips i expressions o imatges sexistes, racistes, homòfobes, etc.?

S'incorporen missatges de promoció, defensa i celebració de la diversitat?

A banda de les representacions gràfiques, hi ha altres elements que afavoreixen o dificulten una comunicació inclusiva? (per exemple, materials en diferents idiomes, formats diferents com braille, DAISY o lectura fàcil, etc.)?

Es fan servir diferents canals de distribució, que tinguin en compte les necessitats o preferències de diferents perfils?

Participació

La participació ha de ser àmplia i representativa, tant pel que fa a la diversitat de perfils, com quant a la diversitat de discursos. Les següents preguntes plantegen com incloure la mirada interseccional en els espais de participació:

L'espai de participació compta amb la representació de persones, entitats o referents de diferents eixos de desigualtat?

Quins eixos de desigualtat no estan representats en l'espai de participació?

Què es pot fer per incloure les veus que normalment no hi estan representades?

Es porten a terme estratègies o iniciatives per arribar intencionadament als grups que normalment no hi estan representats?

Quins aspectes afavoreixen o dificulten la implicació de determinats grups en l'espai de participació (per exemple, requisits formals, horari de les reunions, espai on se celebren les reunions, accessibilitat, etc.)?

Què es pot fer per reduir aquests obstacles i facilitar-ne la implicació?

De les persones o grups representats, tothom sent que té la mateixa legitimitat i reconeixement? En cas que no, com es pot equilibrar?

Es podria generar un espai de participació centrat en problemàtiques, necessitats o objectius compartits per diferents grups?

Detecció

La manera de detectar necessitats o de definir problemàtiques no és universal, sinó que respon a diferents punts de vista, interessos, etc. En qualsevol cas, val la pena fer-nos preguntes com a punt de partida, que ens ajudin a definir de manera acurada i interseccional la qüestió que es vol abordar i trobar respostes més efectives i adequades a la realitat.

La qüestió que es vol abordar parteix d'una problemàtica? En cas que sí, qui manifesta aquesta problemàtica? Per què es considera un problema, a qui afecta i quins són els agents implicats?

Quines desigualtats es contemplen en relació a la qüestió que es vol abordar?

Es fa una definició des de diferents visions (personal tècnic que treballa els diferents eixos de desigualtat, diversitat de persones i grups afectats, altres agents implicats, etc.) per detectar com afecta a diversos grups en relació amb els eixos de desigualtat?

Tenint en compte el context (històric, social, territorial, etc.), quins eixos de desigualtat són més rellevants en la qüestió que es vol abordar?

Hi ha eixos de desigualtat no estructurals que s'hagin de tenir en compte (per exemple, l'aspecte físic, el fet de ser mare, etc.)?

Hi ha creuaments importants entre eixos de desigualtat que s'hagin de tenir en compte (per exemple, gènere i classe social, etc.)?

Quins serveis s'han d'implicar en la gestió de la qüestió (tant dels eixos de desigualtat com dels àmbits concrets)?

Quins privilegis, prejudicis i/o estereotips (per part dels equips tècnics, dels grups i agents implicats) poden estar afectant la detecció de necessitats o la definició de la problemàtica?

1 Diagnosi

Abans de planificar les accions, cal fer una anàlisi de les desigualtats, les causes i les conseqüències de la necessitat o la problemàtica que es vol abordar, així com també dels grups amb qui es vol treballar i d'altres que puguin estar-hi implicats. Perquè la nostra diagnosi incorpori la mirada interseccional, ens podem plantejar les següents preguntes:

La diagnosi s'elabora de manera compartida pels equips tècnics que treballen els diferents eixos de desigualtat rellevants en la qüestió que es vol abordar?

Com es pot aconseguir informació sobre com afecta aquesta qüestió, tenint en compte els diferents eixos de desigualtat i els creuaments rellevants?

Les persones i grups amb qui es vol treballar participen de manera activa en la diagnosi?

Es valoren les experiències de vida i els components emocionals de les persones i grups?

Es tenen en compte l'heterogeneïtat i la diversitat dels grups?

Quins grups o persones que estan afectats d'alguna manera per la qüestió ens estem oblidant o no estem incorporant?

Com podem incorporar aquests grups o persones que queden invisibilitzats?

Amb la informació derivada de la diagnosi, quines són les desigualtats que es detecten? Quines es prioritza i per què (motius polítics, normatius, pressupostaris, etc.)?

2 Disseny

El disseny de les actuacions ens permet planificar com donarem resposta a les necessitats o problemàtiques detectades i analitzades. Les següents preguntes ens ajuden a incorporar la mirada interseccional en la metodologia de treball i el contingut de les accions. També ens fan reflexionar sobre els possibles impactes en els grups, tenint present la seva heterogeneïtat i necessitats diverses.

Es generaran espais de treball entre els diferents equips que aborden els eixos de desigualtat rellevants en la qüestió que es vol abordar?

Es recolliran dades desglossades en funció d'aquests eixos?

Les accions tindran en compte l'heterogeneïtat dels grups?

Com es respondrà a les necessitats que es deriven d'aquesta diversitat?

Quin impacte s'espera que tinguin les accions, tenint en compte els eixos de desigualtat? Es detecta algun impacte negatiu que es pugui evitar?

Es compartirà i es validarà la proposta de disseny amb les persones o grups amb qui es vol treballar?

Com es vetllarà perquè les accions no produeixin més desigualtats en altres persones o grups?

Què es farà perquè les accions no reproduïxin els estereotips i els prejudicis existents?

3 Implementació

El desenvolupament de les accions dissenyades també pot incorporar la perspectiva interseccional, tant pel que fa al contingut de les actuacions com en l'actitud i les estratègies dels equips de treball. Aquestes preguntes aproximen alguns aspectes que hem de tenir en compte:

L'equip que porta a terme les accions té formació en interseccionalitat?

Les accions es desenvolupen de manera coordinada entre els diversos equips tècnics que treballen els eixos de desigualtat rellevants en la qüestió que es vol abordar?

Com es garanteix que, durant la implementació de les accions, no es reforcen els estereotips i els prejudicis existents?

Com es fa visible i es reconeix la diversitat dels grups amb els quals es treballa?

De quina manera les accions faciliten o incentiven la solidaritat i les complicitats entre interessos i grups diferents?

4 Avaluació

El seguiment i l'avaluació han de tenir en compte l'impacte de les accions en el context i en els diferents col·lectius implicats, atenent a la seva diversitat. D'aquesta manera, podrem analitzar des d'una perspectiva interseccional la incidència de les nostres accions en les desigualtats i en els diferents grups implicats.

Les dades recollides permeten fer creuaments d'informació, tenint en compte els eixos de desigualtat rellevants en la qüestió que es vol abordar?

Les persones o grups afectats participen en l'avaluació?

Quin impacte han tingut les accions tenint en compte els diferents eixos de desigualtat?

Les desigualtats detectades en la diagnosi s'han reduït, s'han mantingut o han augmentat?

Tenint en compte la diversitat dels grups amb qui es volia treballar, a qui no s'ha aconseguit arribar? Per què?

Què es pot fer en properes accions per arribar a les persones que no s'han beneficiat de les accions?

L'acció ha tingut un impacte negatiu no previst o no desitjat en altres eixos de desigualtat?

Què es pot fer en properes accions per reajustar els possibles efectes no desitjats?

S'han transformat els imaginaris del personal tècnic, dels grups afectats i d'altres agents implicats?

UVIC
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

CEPS Projectes Socials
<http://www.asceps.org>

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship
Programme of the European Union

Aquest projecte (REC-PP-2016-2-776043) ha estat finançat amb el suport de la Comissió Europea. Els seus continguts i materials són responsabilitat exclusiva dels seus autors. La Comissió no és responsable de l'ús que es pugui fer de la informació aquí difosa.